

Educació, sostenibilitat i consum

Codi: 101639

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OT	3	2
2500260 Educació social	OT	4	0
2500261 Pedagogia	OT	4	0
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Merce Junyent Pubill

Correu electrònic: Merce.Junyent@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits d'accès.

Objectius

El món afronta reptes i problemes importants, complexos i interrelacionats, que afecten els estils de vida, els valors i el desenvolupament. Els desafiaments sorgeixen de valors que han creat, i creen, societats insostenibles. Disposem del coneixement, la tecnologia i les competències necessàries per invertir la situació, per tant cal mobilitzar el nostre potencial per aprofitar totes les oportunitats de millorar l'acció i propiciar els canvis. L'educació és clau en aquest procés de transformació.

Una educació d'aquest tipus ha de ser de tal qualitat, que faciliti la clarificació de valors, l'adquisició de coneixements, el desenvolupament d'aptituds i competències necessàries per tal de participar en la transformació positiva de la societat. Mitjançant l'educació i l'aprenentatge al llarg de tota la vida, podrem forjar estils de vida basats en la justícia social i econòmica, la seguretat alimentària, el consum responsable, la integritat ecològica, els mitjans de vida sostenibles, el respecte cap a totes les formes de vida i valors sòlids que fomentin la cohesió social, la democràcia i l'acció col·lectiva.

L'Educació per a la Sostenibilitat (ES) ha de prendre aquest repte i posar en relleu la interdependència entre el medi ambient, l'economia, la societat i la diversitat cultural, des de l'àmbit local fins al mundial, i tenir en compte la dimensió del temps (el passat, el present i el futur)

L'Educació per a la Sostenibilitat requereix d'estructures complexes, ja que hi ha múltiples vincles que la conformen, vincles entre qualitat ambiental, igualtat, drets humans, pau, equitat, solidaritat, etc. L'educació per a la sostenibilitat ha de convidar a introduir-nos en la cultura de la complexitat, en l'ús del pensament crític per a l'exploració i el repte, en la clarificació dels valors, a reflexionar sobre el valor de l'acció, la participació i la col·laboració. posar posar l'accent en els enfocaments creatius i crítics, la reflexió a llarg termini, la innovació i l'autonomia per afrontar la incertesa i solucionar problemes i situacions complexes.

- Explorar i analitzar la relació Educació, Sostenibilitat i Consum, així com l'evolució des de l'Educació Ambiental a l'Educació per a la Sostenibilitat
- Aproximar-se al marc conceptual i metodològic de l'Educació per a la Sostenibilitat
- Reconèixer la importància i la necessitat d'endegar processos d'Educació per a la Sostenibilitat en diversos contextos educatius (formal, no formal, informal) i des del marc de la complexitat
- Conèixer les implicacions de l'Educació per a la Sostenibilitat en relació a les competències professionals
- Analitzar processos d'Educació per a la Sostenibilitat en base a criteris de qualitat
- Aproximar-se al disseny, elaboració i avaluació de projectes i/o materials didàctics en Educació per a la sostenibilitat i educació en el consum responsable

Competències

Educació social

- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

Pedagogia

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

Educació Infantil

- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals multiculturalitat i interculturalitat discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Elaborar propostes didàctiques en relació amb la interacció ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.

Educació Primària

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el pensament sistèmic en l'anàlisi de problemes i temàtiques ambientals.
2. Practicar una visió dialògica davant posicions antagòniques relacionades amb els problemes ambientals.
3. Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.
4. Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

Continguts

- De l'Educació Ambiental a l'Educació per a la Sostenibilitat: perspectiva històrica, evolució i cartografia de diversos corrents
- Educació per a la sostenibilitat: finalitat, objectius, components clau i enfocaments metodològics
- Pensament crític en Educació per a la Sostenibilitat i del Consum
- La dimensió de futurs en Educació per a la Sostenibilitat
- Estratègies en educació per a la sostenibilitat en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Criteris de qualitat en Educació per a la Sostenibilitat
- Competències professionals en Educació per a la Sostenibilitat
- Disseny, elaboració i avaluació d'un projecte o material didàctic en educació per a la sostenibilitat i/o educació en el consum

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura. Es consideren diferents tipus d'activitats per garantir l'atenció a la diversitat i la connexió entre l'alumnat i les competències, des de les dimensions individual i grupal i des del treball fora de l'aula i activitats de treball a l'aula.

Les classes són fonamentalment en gran grup, tot incorporant dinàmiques de petit grup i tipus taller.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	35	1,4	1, 2, 3, 4
Treball de camp	10	0,4	1, 2, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Espai de treball en grups reduïts tutoritzat pel professorat per fer l'anàlisi o l'elaboració d'activitats i/o materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp i/o laboratori, per aprofundir en les temàtiques proposades.	21	0,84	1, 2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures, propostes d'innovació didàctica, disseny d'activitats, realització d'informes, anàlisi i resolució de casos	75	3	1, 2, 3, 4

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg del semestre acadèmic mitjançant diversitat d'activitats que combinen el treball individual i el col·lectiu.

L'assistència a les classes és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari no serà avaluat i per tant es considerarà "no avaluable". Els justificants que es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar aquesta absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir un mínim de cinc (sobre 10) en cadascun dels blocs d'activitats d'avaluació que s'han definit: el bloc individual (examen escrit i participació) i el bloc grupal (treball en grup

cooperatiu).

Seguint la normativa de la Facultat de Ciències de l'Educació en relació a criteris i pauta general d'avaluació (Acord Comissió Ordenació Acadèmica, 4 juny 2014). La còpia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, pot representar suspendre l'assignatura. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduïx tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor/a sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen presencial individual	40%	2	0,08	1, 2, 3, 4
Treball en grup cooperatiu	50%	4	0,16	1, 2, 3, 4
Treball i participació individual	10%	3	0,12	1, 2, 3, 4

Bibliografia

Bonil, J.; Junyent, M.; Pujol, R.M. (2010) "Educación para la Sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad". Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias, 7, N° Extraordinario,198-215

Corraliza, J. A. (1999) "Comportamiento y Educación Ambiental. ¿Por qué no me deja tranquilo hablar de educación ambiental?" Educación Ambiental, Revista de la SCEA, 17.

Economic Commission for Europe (2011) Learning for the future: Competences in Education for Sustainable Development. United Nations Economic Commission for Europe Steering Committee on Education for Sustainable Development. ECE/CEP/AC.13/2011/6

Feliu, M.; Pomar, A.; Vidal, A. (2011) Fora de classe. Guia de criteris de qualitat per a les activitats d'educació ambiental. Barcelona: SCEA Societat Catalana d'Educació Ambiental ecològica. Barcelona: Columna. García, J.E. (2004) Los contenidos de la Educación Ambiental: una reflexión desde la perspectiva de la complejidad. Investigación en la Escuela, 53, 31-51.

Franquesa, T.; Alves, I.; Prieto, A.M.; Cervera, M. (1998) Hàbitat. Guia d'activitats per a l'educació ambiental. Barcelona: Institut d'Educació, Ajuntament de Barcelona

Junyent, M.; Kong, F. (2011) Envisioning the future: a case study in a primary school in Barcelona. EINGANA, Journal of the Victorian Association for Environmental Education, 34(3), 16-19

Junyent, M.; Geli, A.M. y Arbat, E. (Eds.) (2003). Proceso de caracterización de la Ambientalización Curricular de los Estudios Universitarios. Girona: Universitat de Girona - Red ACES.

Murga-Menoyo, M. A. (2013) Desarrollo Sostenible. Problemáticas, agentes y estrategias. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana de España

Pujol, R.M. (2008) Sociedad de Consumo y Problemática Ambiental. Documento del Programa Interuniversitario de Educación Ambiental

Sauvé, L. (2004) "Una cartografía de corrientes en educación ambiental" en M. Sato, I. Carvalho (orgs), A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação. Porto Alegre: Artmed.

Tilbury, D.; Wortman, D. (2004) Engaging people in sustainability. Commission on Education and Communication, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

NOTA: al llarg del curs es podrà recomanar altra bibliografia que es cregui adequada.

Enllaços web:

<http://www.uab.cat/mediambient/>

<http://www.ensi.org/>

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-dev>

<http://www.unesco.org/education/tlsf/>